

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ε.2. Το δημοκρατικό πολίτευμα σταθεροποιείται - Ο Περικλής και το δημοκρατικό πολίτευμα

Ποια μέτρα πήρε ο Περικλής για την ενδυνάμωση τη αθηναϊκής δημοκρατίας; ποια η σημασία τους;

1. Αποδυνάμωσε τον Άρειο Πάγο, όργανο συντηρητικό.
 3. Καθιέρωσε τη **μισθοφορία** (= οικονομική ενίσχυση στους φτωχούς).
 2. Έδωσε πολιτικά δικαιώματα στους πολλούς.
 4. Καθιέρωσε τα **θεωρικά** (= πληρωμή εισιτηρίου για το θέατρο στους φτωχούς).
 5. Οικοδόμησε μεγάλα δημόσια έργα.
- => **το πολίτευμα** γίνεται όλο και περισσότερο **δημοκρατικό**.

Ε.3. λειτουργία του πολιτεύματος. Οι Λειτουργίες

Ποιες ήταν οι σημαντικότερες λειτουργίες στη δημοκρατική Αθήνα;

1. **Τριηραρχία**: προσφορά χρημάτων για συντήρηση πλοίου.
2. **Χορηγία**: ανάληψη δαπάνης για ανέβασμα *θεατρικής παράστασης*.
3. **Γυμνασιαρχία**: καταβολή εξόδων για διατροφή και εκγύμναση *αθλητών*.
4. **Εστίαση**: παροχή χρημάτων για παράθεση *δημόσιου γεύματος* στα μέλη της φυλής σε περίοδο εορτών ή αγώνων.

Ε.4. Η συγκρότηση της αθηναϊκής κοινωνίας - Η καθημερινή ζωή

1. Ποιες ήταν οι κοινωνικές τάξεις στην Αθήνα του 5^{ου} αι. π.Χ.

1. **Αθηναίοι πολίτες**: ήταν αυτοί που κατάγονταν από πατέρα και μητέρα Αθηναίους. Αυτοί *μόνο* είχαν το δικαίωμα της συμμετοχής στις εργασίες της Εκκλησίας του Δήμου.
2. **Μέτοικοι**: ξένοι, ασχολούνταν κυρίως με το εμπόριο, πλήρωναν φόρο παραμονής, το *μετοίκιον*.
3. **Δούλοι**:
 - πλειονότητα πληθυσμού (200.000)
 - ήταν αιχμάλωτοι πολέμου, αγοράστηκαν σε σκλαβοπάζαρα ή παιδιά δούλων
 - ήταν π.χ. υπηρέτες, καλλιεργητές, εργάτες, παιδαγωγοί (οι μορφωμένοι)
 - η αθηναϊκή κοινωνία περιέβαλλε με στοργή τους δούλους και η κάθε οικογένεια, στους κόλπους της οποίας υπηρετούσαν, τους θεωρούσε μέλη της

2. Ποια ήταν η θέση της γυναίκας και του άνδρα στην αθηναϊκή κοινωνία;

Η θέση της γυναίκας:

- Παρέμενε αυστηρά *στο σπίτι*. Έβγαινε μόνη ουσιαστικά μόνο στις θρησκευτικές εορτές.
- Γινόταν μόνο *ιέρεια*.
- Ασχολούνταν με *οικιακές* εργασίες, επέβλεπε τους δούλους.
- Φρόντιζε για την ανατροφή των παιδιών, ύφαινε.

Η θέση του άντρα:

- Έβγαινε *έξω* από το σπίτι.
- *Εργαζόταν*.
- Πήγαινε σε *γυμναστήρια*, δημόσια *λουτρά*, *κουρεία*, όπου συναντούσε φίλους και *συζητούσε*.
- Συμμετείχε στην *Εκκλησία του Δήμου* και σε *Συμπόσια* σε σπίτια για γεύματα και συζητήσεις.

Ερωτήσεις κρίσεως

1. Συγκρίνετε τη θέση των δούλων στην Αθήνα με την αντίστοιχη των ειλώτων στη Σπάρτη.
2. Ποιος ήταν ο ρόλος της γυναίκας στην Αθήνα; Ποιες διαφορές διαπιστώνετε στη θέση της γυναίκας σήμερα;

Στ. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος

Κεφ. Στ.1.

1. Ποια ήταν τα **αίτια** του Πελοποννησιακού πολέμου:

1. Βλέψεις της Αθήνας στη Δύση (Ιόνιο και Αδριατική), που ήταν σφαίρα επιρροής Κορίνθου, συμμάχου της Σπάρτης.
 2. Απειλούνται, λοιπόν, τα οικονομικά συμφέροντα της Σπάρτης.
 3. Διαφορά πολιτεύματος και νοοτροπίας Αθήνας (δημοκρατικής) και Σπάρτης (αριστοκρατικής).
- => **η σύγκρουση αναπόφευκτη**

2. Ποιες ήταν οι **αφορμές** του πολέμου:

1. Η ανάμειξη των Αθηναίων στη διαμάχη *Κερκυραίων* και *Κορινθίων* για την Επίδαμνο.
2. Οι *Κορίνθιοι* ωθούν σε αποστασία την *Ποτίδαια* από την Αθηναϊκή συμμαχία (432 π.Χ.).
3. Οι Αθηναίοι απαγορεύουν στα πλοία των *Μεγαρέων* να αγκυροβολούν σε λιμάνια της Αθηναϊκής συμμαχίας.

3. Ποιες ήταν οι δύο **πόλεις** που συγκρούστηκαν και ποιες ήταν οι τρεις **φάσεις** του πολέμου (431-404 π.Χ.):

Αντίπαλοι: Η *Αθήνα* και η *Σπάρτη*, η καθεμιά με τους συμμάχους της.

Ήταν ένας **εμφύλιος** πόλεμος, διάρκειας 27 ετών.

Φάσεις:

1. *Αρχιδάμειος* πόλεμος
2. *Σικελική εκστρατεία*
3. *Δεκελεικός* πόλεμος

Σημείωση: Κατά τη διάρκεια του πολέμου έπεσε ο περίφημος **λοιμός** (=θανατηφόρα μολυσματική ασθένεια) στην Αθήνα. Θύμα του υπήρξε και ο ίδιος ο **Περικλής**.

Κεφ. Στ.2

1. Ποιος ήταν ο **νικητής** του πολέμου και ποιοι οι όροι **συνθηκολόγησης** του ηττημένου:

Νικήτρια η **Σπάρτη**.

Όροι συνθηκολόγησης:

- α) Οι Αθηναίοι να *παραδώσουν* όλα τους τα πλοία εκτός από 12.
- β) Να κατεδαφιστούν τα *Μακρά τείχη* και τα τείχη του Πειραιά.
- γ) Να επανέλθουν όλοι οι πολιτικοί *εξόριστοι*.
- δ) Οι Αθηναίοι να *ακολουθούν* τους Σπαρτιάτες και να έχουν τους ίδιους εχθρούς και φίλους.

2. Ποια ήταν τα **αποτελέσματα** του Πελοποννησιακού πολέμου:

- 1) *Πόλεις* έχουν ερειπωθεί.
- 2) Η *ύπαιθρος* έχει εγκαταλειφθεί από τους κατοίκους της.
- 3) Οι *νεκροί* ανέρχονται σε χιλιάδες.
- 4) Οι ηθικές *αξίες* έχουν καταρρεύσει.
- 5) Οι κοινωνικές *δομές* έχουν ανατραπεί.
- 6) Η θρησκευτική *πίστη* έχει αντικατασταθεί από την αμφισβήτηση.
- 5) Ο πόλεμος αυτός έχει επιτρέψει στους *Πέρσες* να αναμειχθούν στα ελληνικά πράγματα. (Οι Πέρσες προσέφεραν χρήματα στους Σπαρτιάτες και εκείνοι με τα χρήματα των Περσών ναυπήγησαν ισχυρό στόλο για να διεκδικήσουν από τους Αθηναίους την κυριαρχία στο Αιγαίο.)